

Föreningen för Utvecklingsfrågor, FUF, är en politiskt och religiöst obunden organisation vars huvudverksamhet är att arrangera seminarier, debatter och konferenser om internationella frågor, med tonvikt på utvecklingsländer och utvecklingssamarbete.
www.fuf.se

Frukostseminarium med biståndsminister Gunilla Carlsson

I regeringens nya biståndspolitik ligger tonvikten på effektivitet, revidering och resultatuppföljning av pågående och kommande projekt. Syftet är att återskapa förlorat förtroende och engagemang från både givar- och mottagarländerna. Regeringen har för avsikt att omstrukturera och omprioritera så väl kvalitativa som kvantitativa satsningar så att dessa består de som bäst behöver dem. Med anledning av detta anordnade FUF ett frukostseminarium med Gunilla Carlsson den 26 september 2007 på Rosenbads Konferenscenter i Stockholm.

Seminariet inleddes med en kort genomgång av upplägget av moderator Lennart Wohlgemuth, därefter följde en presentation av biståndministern själv. Efter detta vidtog kommentatorn, frilansjournalisten Nils Resare och slutligen svarade Gunilla Carlsson på frågor från åhörarna.

Biståndministern inledde sin presentation med att tacka FUF och övriga seminariedeltagare för chansen att få diskutera och ta emot reflektioner och synpunkter på den av regeringen nylagda budgeten. Den grundläggande idén för den nya biståndspolitikerna är enligt Gunilla Carlsson en politik för global utveckling och det övergripande målet är att, med ekonomisk tillväxt som förutsättning, se till att fattiga kvinnor, män och barn ska kunna förbättra sina levnadsvillkor.

Biståndministern ställer sig mycket positiv till att biståndsfrågorna nu verkligen diskuteras och att en ökad legitimitet ska komma att bidra till att öka engagemanget ännu mer. Det är med detta för ögonen som regeringen lägger fram sina tre tematiska prioriteringar:

- Demokrati och Mänskliga Rättigheter
- Miljö och Klimat
- Jämställdhet och Kvinnors roll i utveckling

Vad innebär då dessa prioriteringar? Bistånd ska göra nytta, och Sverige ska vara aktivt på områden där vi besitter ett kunnande och vår insats har ett mervärde. Sverige kan inte vara överallt på samma gång, bara för att resurserna finns. Med detta som utgångspunkt menar biståndministern att särskilda tematiska satsningar ska identifieras och prioriteras. Detta innebär också ett ansvar att utveckla nya policys, metoder och strategier som ser till att vi kan arbeta vidare med dessa prioriteringar.

Det finns en stark efterfrågan på att Sverige ska ha en ledarroll eftersom Sverige tillhör ett av de mest framstående länderna med en lång tradition och samlad kunskap och engagemang för utvecklingssamarbete. Gunilla Carlsson menar att EU är den bästa plattformen för Sverige att inta en mer ledande roll. Därför ska regeringen verka för att placera fler svenskar i ledande poster i samarbetet med de andra EU-länderna. Detta ska förhoppningsvis leda till en jämnare fördelning mellan givarländernas i nuläget mycket varierande satsningar.

Gunilla Carlsson understryker ännu en gång betydelsen av det svenska engagemanget och menar att åtta av tio svenskar på ett eller annat sätt bidrar till utvecklingssamarbetet och att det därför är mer än rimligt att å givarnas vägnar, ställa krav på biståndsverksamheten. Detta innebär, förutom

Föreningen för Utvecklingsfrågor, FUF, är en politiskt och religiöst obunden organisation vars huvudverksamhet är att arrangera seminarier, debatter och konferenser om internationella frågor, med tonvikt på utvecklingsländer och utvecklingsarbete. www.fuf.se

att en tydlig inriktning för utvecklingssamarbetet ska fastställas, att vi bör sträva mot en uppbyggnad av demokratiska institutioner och värnandet av rättstatens principer.

En både viktig och bekymmersam utveckling i vissa mottagarländer är enligt biståndsministern att tillväxten ökar, men den stora andelen fattiga minskar inte i samma grad. Spänningar inom dessa länder leder till en instabilitet som ytterligare försvårar utvecklingsarbetet. En förutsättning för att bistånd och utvecklingsarbete ska komma till sin rätt i mötet med mottagarländerna är att sätta demokratisk samhällstyrning och främjandet av de mänskliga rättigheterna främst så att bistånd bidrar till en långsiktig och självgående utveckling och inte läggs på kortsiktig konsumtion. Det civila samhällets och oberoende mediers roll i demokratiseringsprocessen är även av stor vikt. Skattebetalarnas pengar ska inte gå till att understödja diktaturer, utan till verksamheter som stämmer överens med våra gemensamma värderingar.

En annan viktig punkt i regeringens nya biståndspolitik är att klimatsäkra biståndet. Dagens och kommande klimatförändringar innebär nya förutsättningar och konflikter och kräver långsiktiga lösningar och förebyggande åtgärder. Regeringen anger därmed fyra fokusområden, under den tematiska prioriteringen miljö och klimat; anpassning till klimatförändringar, energi, miljö och säkerhet samt vatten.

Biståndsministern lägger stor vikt vid kvinnors engagemang och delaktighet samt Afrikas roll i den globala ekonomin. I de afrikanska länder biståndsministern själv besökt under senare tid har hon blivit väl mottagen men huvudsakligen av män. Detta trots att det är kvinnorna som står för det hopp och den framtidstro som krävs för en för allmänheten gynnande utveckling och som inte endast kopplas till makten.

Det fortlöpande arbetet ska även rymma en plattform där SRHR, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter öppet kan diskuteras och där stigmatisering på grund av hiv/aids ska tas upp till debatt. Denna verksamhet ska feminiseras eftersom mäns ökade sexuella våld mot kvinnor allt mer används som ett verktyg i maktspel och krigföring. Stigmat kring dessa känsliga frågor försvårar fredsamtal, läkande och återbyggande på ett mycket allvarligt sätt.

Den nya biståndspolitiken och betoningen på effektivitet ska också få ett genomslag i multilaterala engagemang. Detta förutsätter en klar överblick av det multilaterala samarbetet vilket innefattar en multistrategi som ska hjälpa Regeringskansliet samt utlandsmyndigheter tydliggöra hur Sverige kan arbeta effektivt, och de olika organens relevans. Verksamhet som tidigare har präglats av slentrian och där det funnits en ojämn bördeandel ska förbättras med krav på effektivitet och ansvar. Sverige ska också vara verksamt i det bilaterala utvecklingssamarbetet för ökad säkerhet och fördjupad demokrati i de länder där arbetet försvåras eller hotas på grund av orolig- eller våldsamt och där riskerna är större. Det bör således tas särskild hänsyn till postkonflikt länder, där risken för återfall i konflikt måste beaktas utan att vi som givarland backar med vårt stöd. Burma nämns här som ett viktigt och talande exempel. Avslutningsvis uppmuntra Gunilla Carlsson till fortsatta och alternativa investeringar och samarbeten med utfasningsländerna.

Moderator Lennart Wohlgemuth tackar biståndsministern för presentationen och lämnar över ordet till kommentator Nils Resare. Första frågan till Gunilla Carlsson är om hon tänkt hålla sig

Föreningen för Utvecklingsfrågor, FUF, är en politiskt och religiöst obunden organisation vars huvudverksamhet är att arrangera seminarier, debatter och konferenser om internationella frågor, med tonvikt på utvecklingsländer och utvecklingssamarbete.
www.fuf.se

till tidigare tradition, nämligen att avsätta 1% av BNI till bistånd. Hon svarar att vi ska fokusera mer på innehåll än volym och att biståndsverksamheten ska koncentreras kring effektivitet och resultat.

Vissa avräkningar i budgeten kan komma att gå till skuldavskrivning och flyktingmottagning och nästa fråga lyder då: Är detta ett sätt att slippa undan enprocentsmålet? Detta, menar biståndsministern, är en mycket sned debatt. Sverige tar exempelvis i dagsläget emot en mycket stor del av de irakier som nu söker sig utanför sitt land. Här har vi de finansiella möjligheterna och chansen att hjälpa till med flyktingmottagandet i närliggande länder där trycket annars blir mycket svårt. Hon resonerar vidare att alla de som nu kritiserar flyktingavdraget borde ställa sig frågan, om man då tycker att Sverige borde göra likadant som en del andra länder, det vill säga sluta med en generös flyktingpolitik? Sverige ligger redan i täten för antalet flyktingmottaganden men har även ambitionen att se till att dessa får ett kvalitetsmässigt bra mottagande samtidigt som vi bör se till att fler länder tar sin del av ansvaret. Migrationspolitiken måste vävas in i utvecklingsfrågan eftersom den är relaterat till fattigdomsbekämpning. Så är även fallet med skuldavskrivningar som går in i den allmänna biståndsbudgeten.

Nils Resare går vidare med denna fråga och undrar om ytterligare andelar av biståndsbudgeten i framtiden kan komma att tillfalla exempelvis fredsbevarande insatser inom försvaret? Biståndsministern anser att även detta skulle kunna falla inom ramen för bistånd eftersom det behövs en diplomatisk närvaro för att säkra att pengarna kommer fram och inte minst för att säkra vissa områden för att garantera humanitära organisationers närvaro. Gunilla Carlsson understryker att det inte ligger i någons intresse att slå på håll på DAC formuleringen men eftersom vi ligger över de 0,7 % som denna föreskriver så har vi ytterligare 0,3% till vårt förfogande för att försäkra oss om att pengarna kommer till sin rätt. Resare ställer därpå frågan: Vad händer då med det traditionella biståndet? Biståndsministern svarar med en genfråga: Vad är traditionellt bistånd? Det är klart att Sverige kan fortsätta pumpa ut pengar. Men ger det resultat? Får vi legitimitet?

Resare fortsätter med att ifrågasätta regeringens oförändrade anslag till SIDA samtidigt som det lagts ökade anslag till multilaterala organisationer och trots att det finns rapporter om att detta samarbete många gånger fungerat dåligt. Hur går detta ihop? Varför öka denna budget när det inte finns någon kontroll? Carlsson menar att det inom det multilaterala finns ett större handlingsutrymme och att vi i och med Sveriges insatser inom globala fonder gjort stora framsteg inom problemområden som HIV/Aids, TB och malaria. Det är viktigt att Sverige håller sig till Parisagendan och att vi har en beredskap att jobba mer multilateralt. Carlsson ser inget positivt med att tjugosju EU-länder bygger upp sina egna bilaterala kanaler eftersom detta leder till fragmentisering och flaggviftande. Biståndsministern vill inte kritisera Sida och det bilaterala arbetet, utan säger till deras försvar att det har varit svårt att öka antalet tjänster på Sida för att hantera deras budget vilket har gjort att situationen blivit alltmer ansträngd. Det borde därför vara förståligt att man då dämpar flödet eftersom Sida inte fått förvaltningsanslag i samma utsträckning. Prioriteringen ligger nu i att delegera tydligare arbetsuppgifter och fokusera arbetet vilket kommer att bidra till en ökad legitimitet inom den bilaterala verksamheten.

Vidare undrar kommentatorn huruvida det går att ha någon översikt över alla de multilaterala samarbeten som pågår runt om i världen. Carlsson svarar att det rör sig om över sjuttio olika

Föreningen för Utvecklingsfrågor, FUF, är en politiskt och religiöst obunden organisation vars huvudverksamhet är att arrangera seminarier, debatter och konferenser om internationella frågor, med tonvikt på utvecklingsländer och utvecklingssamarbete.
www.fuf.se

samarbeten. För två år sedan kunde Riksdagens Utredningstjänst rapportera att det fanns strategier för endast sex av dessa. Därför arbetar regeringen nu med en multistrategi som är mer övergripande och täcker varje enskild multilateral organisation. Även detta kräver arbetseffektivitet. Härvid följer även en diskussion om biståndverksamhetens beroende av staten vilket nu ligger på 90 procent. Detta, menar Carlsson, är en debatt som kommer att tas upp senare i höst, men hon kommenterar redan nu att det är ett dilemma. Det kan vara en trygghet för enskilda organisationer att ha ett stort statligt stöd men samtidigt måste det finnas ett utrymme för ett mer fristående och självständigt arbete.

Med detta tas frågan upp om information om utvecklingsfrågor också bör vara en del av biståndsbudgeten. Här svarar biståndministern att kostnaden bör falla inom ramen för övrig biståndverksamhet, även om det finns krav på egeninsats. Det läggs en avsevärd summa pengar på opinionsbildning. En anledning är bland annat att Sverige i vissa avseenden har en missvisande bild av Afrika. Information bör spridas om de afrikanska ländernas potential och möjligheter för att uppmuntra till större insatser och motverka risken för cynism och minskat engagemang.

Publiken uppmärksammar problem rörande andra områden: Hur förlorar mottagarländerna på misslyckade projekt? Biståndministern tycker att vi nu bör se framåt, erkänna de brister som hittills förekommit men ändå komma ihåg den välvilja som ligger bakom. En annan åhörare ställer frågan om denna nya landsfokusering och prioritering inte strider mot vår solidaritet med de absolut fattigaste, ett stöd som hittills tagits ur den generella potten. Ytterligare en fråga rör de så kallade "failing states" och hur Sverige kan vara med och påverka den ekonomiska utvecklingen i dessa länder. I en sammanfattande plädering avslutar biståndministern med att argumentera att landfokuseringen inte innebär att Sverige ska blunda för andra länders behov. Målet är att det inom EU ska råda en mer jämn fördelning av våra gemensamma insatser och att vi ska fokusera på de områden där Sverige har ett mervärde för att bryta den negativa trenden av projekt som på slentrian fortgår utan att kunna redovisa för uppfyllda resultat.

Felicia García, praktikant på FUF

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-No Derivative Works 2.5 Sweden License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> or send a letter to Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.